

ASCOLTA

38. årgang · Nr.4
FEBRUAR 2020

Bortførelsen fra Seraillet:
Leve kærligheden!

Dimittendportræt:
Margaux de Valensart

Tosca i Malmö:
Inden for murene

Indhold

- 1 Forsiden:**
Vladimir Sulimsky som Scarpia i Tosca på Malmö Opera
Foto: Jonas Persson
- 3 Leder**
- 4 Operanoter**
- 8 Mozarts nyskabende Idomeneo**
- 11 Leve kærligheden!**
- Mozarts Bortførelsen fra Seraillet
- 18 Operaernes første mestersanger**
- Orfeus-rollen og Monteverdis operaer i Danmark
- 25 H.C. Andersen og musikdramaet**
- 31 Operakalenderen**
- 35 Operachefens klumme**
- 37 Ascolta anmelder**
 - s. 37 La Bohème på Østre Gasværks Teater
 - s. 42 Così fan tutte på Den Kongelige Opera
 - s. 45 Sweeney Todd på Det Kongelige Teater
 - s. 48 Tosca på Malmö Opera
- 52 Nekrolog**
- Peter Schreier og Harry Kupfer
- 54 Pladescenen**
- 56 Portræt: Margaux de Valensart**
- 58 Mærkedage**
- 61 OV-lokalt**

Medlemsblad for foreningen
OPERAENS VENNER
Udgiver: Operaens Venner
www.operaesvenner.dk ISSN 0900-6354

Redaktionsgruppe:
Kim Reich (KR)
mail@kimreich.com Tlf.: 5050 2016
Ansv. redaktør

Henrik Marcussen (HM)
henrikmarcussen@outlook.com
Tlf.: 4142 2684

Benny Welinder (BW)
l.jensen-b.welinder@hotmail.com
Tlf.: 4589 2430

Bo Basbøll (BB)
basboll@turbopost.dk Tlf.: 4017 7177

Kirsten Neel Harry (KNH)
knh@extrahand.dk Tlf.: 2165 3499

Pia Fossheim (PF), billedredaktør, dtp,
annoncer
fossheim@webspeed.dk Tlf.: 2287 8044

Bestyrelse, udvalg
og lokal-afdelinger: Se side 63

Tryk: Specialtrykkeriet Arco A/S

Distribution: PostNord

Reklamationer over leveringen
rettes til kasserer Hanne Brenøe
hanne@brenoee.dk Tlf.: 3810 0797

Abonnement på ASCOLTA giver samtidig
medlemskab af Foreningen Operaens Venner.
Årskontingentet: 350 kr. (400 kr. for samboende).
250 kr. for pens. (280 kr. for samboende).
Se også www.operaesvenner.dk

Næste nummer udkommer 1. april 2020
Redaktionel deadline 1. marts 2020
Annonce-deadline: 7. marts 2020

Da operaen sprang ud

Af Kim Reich

I år er det 30 år siden De tre Tenorer gjorde deres entré ved verdensmesterskaberne i fodbold. José Carreras, Plácido Domingo og Luciano Pavarotti skabte med deres veloplagte show en pendant til de store Open Air pop- og rockkoncerter, og bød dermed et nyt publikum velkommen til en verden, der af mange udenfor havde været opfattet som elitær.

Her i 2020 er der premiere på Forenede Arabiske Emiraters første opera *Al Wasl*, der opføres i forbindelse med åbningen af verdensudstillingen EXPO 2020 i Dubai. Operaen, der spiller fra den 21. til den 24. oktober, er en co-produktion i samarbejde med Welsh National Opera. Den er komponeret af Mohammed Fairouz og har libretto af Maha Gar-gash. Handlingen afspejler sultanatets mere end 1000-årige historie. Den vil blive sunget på både engelsk og arabisk, og skal ses og høres som en hyldelse til emiraterne, men - som Fairouz siger - der findes ikke noget mere universelt end opera til at bringe folk sammen. Hvis folk kan le sammen og græde sammen, så er alt muligt, fordi

Mohammed Fairouz

Foto: Samantha West

lige i dét øjeblik kender vi alle hinanden. Dermed har operaen som genre aldrig været mere udbredt end den er i dag. I Dubai arbejder man bevidst med at få de unge i tale, og med de mange talentfulde udøvere vi har overalt, kan vi i fællesskab få fat i et nyt og yngre publikum. Det handler ikke bare om iscenesættelserne, men også om at italesætte de enkelte forestillinger og miljøet omkring dem. Det er CPH Opera Festival og *La Bohème* på Østre Gasværk med sit passionerede udtryk i nye rammer et glimrende eksempel på. Et andet er Hans Abraham-sens *Snedronningen*, der er på vej ud i verden efter den succesfulde urpremiere i København. Via München er vejen banet og det i en

vinter, hvor den eneste sne, her i skrivende stund, har været de blivende krystaller i det snehvide partitur. Alle operaforestillinger er som snefnug, der samles for siden at gå i opløsning. Det er en helt unik oplevelse, hvorfor det gælder om at være til stede, når sneen falder - ja, som i *La Bohème*, men i det hele taget. Der bor en Rodolfo og en Mimi i os alle. Det enestående er, at operaen med sin sang og sin musik, med sin blotte tilstedeværelse helt ud i alle hjørner af menneskesindet, taler til os med en sanselighed og dybde, som ingen anden kunstart formår. De Tre Tenorer viste os bare toppen af kransekagen! ■

Godt nytår!

Af Kim Reich

Gallakonzert

Kgl. kammersanger Stig Fogh Andersens 70 års fødselsdag fejres ved en Wagner gallakonzert lørdag den 22. februar 19.30 i Det Kongelige Danske Musik-konservatoriums koncertsal. Aftenen byder på 1. akt af *Valkyrien* med Stig Fogh Andersen som Siegmund, Brit-Tone Müllertz som Sieglinde og Jesper Brun-Jensen som Hundung.

Desuden gives forspillet til *Mestersangerne i Nürnberg* og gæsternes indtog på Wartburg fra *Tannhäuser*. N.B. koncertorkester med 70 musikere og kor spiller under ledelse af Niels Borksand.

Billetspriser 225 - 465 ekskl. billetgebyr på BILLET.DK. Overskuddet fra koncerten doneres til Nyreforeningen til fortsat forskning. ■

Reuter og Thomsen

Komponisten Carl Nielsen kunne udtrykke sig i så mange genrer; de store nyskabende symfonier, den intense kammermusik, og ikke mindst i sangen, hvor ord og toner tilsammen

Stig Fogh Andersen

skaber sin egen verden. Basbarytonen Johan Reuter formår at skabe denne verden for os, i de store, nærmest symfoniske roller på teatret og i de små intime portrætter som liederne og sangene er. Med sin stærke udstråling og skønne stemme er han en født scenekunstner, som samtidig formår at fremstille sine karakterer med medfølelse og forståelse, så vores syn på vores medmenneskers historier bliver rystet og forandret. Sådan lød motivationen, da Johan Reuter den 20. november var blandt årets prismsmodtagere ved et arrangement i Den Sorte Diamant på Det Kgl. Biblio-

tek. De øvrige prismsmodtagere var klavertrioen Trio con Brio Copenhagen og komponisterne Louise Alenius Boserup og Simon

Clara Cecilie Thomsen

Löffler. De modtog hver kr. 750.000 fra Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat. Blandt modtagerne af årets talentlegat var Clara Cecilie Thomsen, der allerede i år er blevet hædret med Léonie Sonning Talent Prize 2019 og som i 2018 var Årets Operatalent ved CPH Opera Festival. ■

Opmuntrende tal, men...

Der er 142 teatre i stats-, by- eller delstatsregi, 128 orkestre og 199 private scener i Tyskland. I sæsonen 2017-2018 var der 65.356 forestillinger og koncerter, og af det samlede antal på 34,7 millioner publikumsbesøg tegnede operaforestillingerne sig alene for 3,8 millioner. 80 % af den samlede omsætning i branchen er dækket af offentlige tilskud svarende til 2,7 mia. Euro eller lige godt 20 mia. danske kr.

Magasinet Opernwelt konstaterer i anledning af offentliggørelsen af statistikken, at det tyske teater- og orkesterlandskab befinder sig i et blomstrende terræn, der kunne tyde på en god stabilitet. Der er flere fastansatte end tidligere og

antallet af freelance-medarbejdere er også steget, men kun 16,8 % af billetterne er solgt i abonnement. I den igangværende sæson er kun 82 ud af 1.170 premierepladser i operahuset i Dortmund solgt i abonnement, hvilket stiller nye krav ikke bare om publikumsfastholdelse, men også om at skaffe nye til. Børn, skoleelever og studerende tegner sig allerede for 17,9 % på landsplan, ligesom introduktioner og rundvisninger mm. trækker nye publikummer til. Budskabet sydfra er, at flere offentlige midler er på vej til kulturformål, men der er også teatre andre steder i Europa, hvor det nærmest er umuligt at købe en billet i fri handel til en eftertragtet forestilling. ■

West Side Story

Hvis man er med på Facebook og fan af Nationalscenen, så er det ikke længere en hemmelighed, at Det Kongelige Teater i den kommende sæson har Leonard Bernsteins musical *West Side Story* på programmet. Forestillingen instrueres af Thomas Bendixen, mens balletmester Nicolai Hübbe står for koreografien efter Jerome Robbins. Teatret søgte før jul efter medvirkende til de to berømte bander i fortællingen: The Sharks med latinamerikansk baggrund og The Jets med europæisk. Musicalen spilles på dansk og har premiere den 12. marts 2021 i Operaen. Thomas Bendixen stod

Leonard Bernstein

Thomas Bendixen

Foto: Bjarne Stæhr

senest bag Edward Albees *Hvem er bange for Virginia Woolf?* på Store Scene, men har som husinstruktør iscenesat en lang række forestillinger på DKT - bl.a. *Misantropen* (2011), *Vildanden* (2013), *Faderen* (2013), *Erasmus Montanus* (2014), *Scener fra et ægteskab* (2017), *Jeg løber* (2017) samt *Møller og Larsen* (2018). ■

Rigoletto hitter i Bregenz

Festivalen i Bregenz, der i år fejrer sin 75-års fødselsdag, ser ud til at gentage succesen med Verdis *Rigoletto*, der havde premiere sidste år ved Bodensøen. Allerede nu er halvdelen

af billetterne solgt til de 28 forestillinger i 2020-sæsonen. Med en ekstra forestilling programsat nærmer man sig 200.000 publikummer alene til denne event. Instruktør er Philipp Stözl, der sidste år også gjorde sig positivt bemærket med Wagners *Parsifal* og *Rienzi* på Deutsche Oper i Berlin. I Festspielhaus er der premiere på Arrigo Boitos livsværk *Nero*. Komponisten er mest kendt for at være librettist på Verdis *Otello* og *Falstaff*, ligesom han også skrev teksten til Franco Faccios opera *Hamlet*. Bregenz Opera Studio, der holder til på Kornmarkt Theater, byder på Joseph Haydns *Armida* og et helt nyt værk bestilt til lejligheden: Lubica Čekovskás opera buffa *Impresario Dot-com*. Operaen er baseret på Carlo Goldonis komiske skuespil *Impressario fra Smyrna*. Goldoni kender vi nok bedst for ”Tjener for to herrer”, der havde stor succes herhjemme i 1990'erne. ■

CPH festivalsucces

CPH Opera Festival kom ud af 2019 med et samlet publikumstal på 39.500.

11 ud af 18 forestillinger og events, der krævede køb af billet, var udsolgt. Og det samlede antal solgte billetter satte rekord med 9.011 mod 7.261 i 2018. 25 formater, som det hedder i fagsprog, blev præsenteret, hvoraf flere gik på tværs af kunstarterne eller bød på nye rammer bl.a. udendørs. Blandt nyskabelserne var Mozarts *Don Juan*, hvor instruktøren Christian Lollike fik frie hænder til sin operadebut – i samarbejde med teater Sort/Hvid.

Peter Lodahl er nu tiltrådt som musikchef for Copenhagen Phil efter tre år som festivalchef. Hans ’afskedsforestilling’ blev i rollen som Rodolfo i *La Bohème* på Østre Gasværk, der var det sidste festivalarrangement i 2019. 25 kvalificerede ansøgere fordelt på syv nationer havde lagt billet ind som hans efterfølger. Den foretrukne blev som bekendt engelske Amy Lane. ■

Alagna debut i Verona

Arena di Verona Festival kan godt lide at sætte operastjerner stævne for at forny interessen for sæsonens program. I år kan man således

Roberto Alagna

opleve en gallaaften den 8. august 2020 med Roberto Alagna og hans kollega og hustru Aleksandra Kurzak. Her opføres Mascagnis *Cavalleria rusticana* og Leoncavallos *Pagliacci*, som verdenstenoren med stor succes medvirkede i på Deutsche Oper i september 2019. Det er Alagnas debut i arenaen, der i øvrigt byder på de 'faste' klassikere som *Aida*, *Turandot*, *Nabucco*

og *La Traviata*. Og så er der endnu to gallaaftener med henholdsvis Jonas Kaufmann den 28. juni og Plácido Domingo den 7. juli.

I øvrigt siger Roberto Alagna i noterne til albummet "Puccini in Love", hvor han synger sammen med sopranen Aleksandra Kurzak, at alle de kvindelige karakterer i Puccinis operaer afspejler forskel-

lige sider af komponistens opfattelse af den perfekte kvinde, mens tenoren i alle operaer repræsenterer Puccini selv. ■

Herning Opera Festival fortsætter

Efter de velbesøgte ni arrangementer har komiteen for Herning Opera Festival været i kontakt med en række af sponsorerne og kunstnerne, og tilbagemeldingerne har været så entydigt positive, at man godt tør binde an med en gentagelse i 2020. Derfor vender festivalen tilbage i den sidste weekend i august. Det vil sige fra 28. - 30. august 2020.

Indholdet og omfanget af den anden operafestival i Herning er i skrivende stund ikke fastlagt, men det er sandsynligt, at flere af arrangementerne bliver indendørs, da man ikke tør satse på så strålende vejr som i 2019. Her foregik syv af de ni formater nemlig udendørs.

Operakomiteens fem medlemmer fortsætter med Helge Sander som formand og Mads Bille som næstformand. ■

Mozarts nyskabende Idomeneo

Af Pia Fossheim

Mozart udviste tidligt stor sans for den musikdramatiske genre. Under et besøg i London i 1764 blev han som 8-årig udsat for et eksperiment: han blev bedt om at komponere en kærlighedssang og en hævnarie. Det gjorde han på stedet, begge stykker indledtes med et kort recitativ, og derefter fulgte en arie i ordinær længde. Ifølge de tilstedeværende lå begge stykker langt over gennemsnittet og udviste stor opfindsomhed. Hans egentlige operavirk-somhed begyndte 1767 - 68 med opera buffaen *La finta semplice* og syngespillet

Bastien et Bastienne, som stadig spilles. I de følgende år kastede han sig med stor iver over de opgaver, han kunne få, uanset operagenren. Han komponerede en række mindre operaer og syngespil, hvoraf *Lucio Silla*, en opera seria fra 1772, som på trods af en vis ungdommelig overfladiskhed, endnu engang var-slede om den kommende store musikdramatiker. En opera seria er en alvorlig opera med recitativer, der fører handlingen frem, afbrudt af arier, der beskriver følelser. Den var den dominerende operaform fra operaen opstod omkring år 1600 til omkring 1800. Den byggede på en idé

om, hvordan det klassiske græske drama blev opført, men fra ca. 1730 blev de alvorlige operaer udsat for konkurrence fra den mere folkelige opera buffa, som kendetegnes ved at al tekst, selv dialoger, synges, i modsætning til de to nærtstående genrer *opéra comique* og syngespil med talt dialog.

Bestilling til karneval

I slutningen af 1780 fik Mozart bestilling på en opera seria til karnevalet i München. Det var en stor chance for den unge komponist, for ikke blot var Münchens operateater et af de smukkeste i verden, det stillede også et fremragende sangerhold, hele to orkestre samt et sagkyndigt og musikelskende publikum til rådighed.

Librettoen til *Idomeneo* blev skrevet af Salzburgs hofkapellan abbed Varesco. Den handler om kong Idomeneo af Kreta, som på hjemvejen fra de græske hærs belejring af Troja kommer ud for et voldsomt uvejr. Han lover havguden Poseidon, at han vil ofre det første menneske, han møder efter hjemkomsten til Kreta, hvis stormen vil lægge sig. Det

Scenografi til førsteopførelsen af *Idomeneo* 1781